

George Cukor születésnapja

1969 július 2. Irta: HALÁSZ PÉTER

Cukor Györgyöt, a magyarszármazású amerikai filmrendezőt ünnepli ezen a héten Hollywood — hetvenedik születésnapja alkalmából. New Yorkból felhívtam Cukort telefonon Los Angeles-i otthonában, hogy gratuláljak neki a nevezetes esemény alkalmából, még sok nagy sikert és boldog születésnapot kívánva, meghatottan köszönte a telefonhívást: "Köszönöm", mondta magyarul s aztán hozzátette: "magyar szókinccsem ezzel körülbelül kimerül, minden szót megértek, de a magyar nyelven való fogalmazás már sehogyan sem megy."

— Milyen gondolatai támadnak most a születésnap alkalmából? — kérdeztem — hogyan emlékezik vissza a kezdésre, indulásra, milyen méreletet állít fel a hetvenedik születésnapon?

— A szüleimre gondolok ezen a napon — mondotta — akik Magyarországról jöttek a múlt század hetvenes éveinek végén — az ő szüleikkel, tehát az én nagyszüleimmal. Apám kállói származású volt, édesanyám tokaji. Szüleim, nagyszüleim házában gyakrabban folyt a szó magya-

rul, mint angolul, ennek köszönhetem azt, hogy még ma is értem a nyelvet. Volt egy ügyvéd nagybátyám, aki igen erősen tevékenykedett amerikai magyar közügyekben. Ami márgost engem illet... — folytatta Cukor — színházi rendezőnek készültem s nem filmrendezőnek. A némafilm korszakában a műfaj nem vonzott. Amikor aztán az 1929-es esztendőben megjelent a beszélőfilm, akkor az én érdeklődésem is kigyullt irányába és Hollywoodba költöztem. Azóta is itt vagyok. Tehát a születésnapommal együtt hollywoodi pályám is évfordulóhoz érkezett. A negyvenedikhez.

— Melyik volt az első filmje?

— Abban az időben — válaszul Cukor — minden filmnek két rendezője volt: az egyik a játékot rendezte, a cselekmény folyamatoságára és erőteljességére ügyelt, a másik pedig a párbeszédre, a szövegre: ez volt az úgynevezett dialógus-rendező. Első nagyfilmemben dialógus-rendező voltam: ez a film volt a híres Remarque-regény filmváltozata, a "Nyugaton a helyzet változatlan". Ezután esztendőig a dialógus-rendezés mellett maradtam, mígnem a Paramount-tól átszerződtem az RKO-hoz és megrendeztem első teljesen önálló nagyfilmemet, Judy Garland-dal a főszerepben, ez volt az "Uj csillag született". Ezután rengeteg film következett. Soroljam mindet?

— Hogyan emlékezik vissza a My Fair Lady című musical filmrealizálására? Ez az a rendezése, amelyért Oszkár-díjat kapott.

— Izgalmas, érdekes, felejthetetlen munka volt. Rex Harrisonnal és Audrey Hepburnnel dolgozni, a rendező számára is élményt jelent. Együttal rengeteg felelősséget. A musicalnak oly nagy sikere volt világszerte, hogy amikor aztán rámbízták a film rendezését, szinte refrén-szerűen figyelmeztettek újra meg újra: "Aztán el ne rontsd..."

— Min dolgozik most?

— A napokban fejeztem be itt Hollywoodban a "Justine" című film forgatását. A jövő héten utazom Londonba — ismét Rex Harrisonnal készítek filmet.

— Hogyan él Hollywoodban, milyen körülmények között?

— Nincs családom, egyedül élek, s ami nagy ritkaság Hollywoodban: 1930 óta ugyanaz a házam van, egyszer sem cseréltem, egyszer sem költöztem. Viszont hadd dicsekedjem el vele, hogy nagyon szép, kényelmes ház, gyönyörű környezetben és megszámlálhatatlanul sok emlék vesz körül, fényképek, emléktárgyak mindazoktól a művészekről, akiket rendeztem, Katherine Hepburntól Greta Garbóig.

— Boldog? Elégedett? Ugy érzi, megvalósította mindazt, amire készült s maga elé tűzött — eddig?

— Azt hiszem, igen. Persze, a legjobb filmem az lesz, amit még csak ezután fogok megcsinálni. Dehát ennek így is kell lennie. Még csak most jön a java.

— Ma is sok magyar él és dolgozik még Hollywoodban?

— Igen, de ez már a harmadik generáció, közülük kevesen beszélnek magyarul. Tony Curtisszel néha megkísérlünk magyarul beszélgetni. Ő jobban beszél, mint én, de én többet értek. A szüleim háza sok-sok esztendő távlatából is élesen áll előttem. A nagyszoba falán ezüstkeretben Kossuth Lajos képe: az a kép, amely Kossuth amerikai fogadtatását ábrázolja. S tudja mi az, amire még élesen emlékszem és amit megjegyeztem magamnak egy életre? Valahányszor Magyarországról beszéltek, mindig úgy említették: "otthon"...

Ekönyvtár